

Alþingi
Erindi nr. **D** 135/1197
komudagur 24.1.2008

Heimili og skóli
Landssamtök foreldra

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-18
150 Reykjavík

Reykjavík, 22. janúar 2008

Efni: Umsögn Heimilis og skóla við frumvarp til leikskólalaga.

Hjálögð er umsögn stjórnar Heimilis og skóla við frumvarp til leikskólalaga, 287 mál.

Virðingarfyllst,

f.h. stjórnar Heimilis og skóla

María Kristín Gylfadóttir

Um leikskóla

Heimili og skóli fagna þeim breytingum sem eru í frumvarpi til laga um leikskóla. Sérstaklega lýsa samtökin ánægju með IV. kafla frumvarpsins sem fjallar um aðkomu foreldra að leikskólastarfi, en sá kafli er nýr í lögunum. Þar er fjallað um foreldra, réttindi þeirra og skyldur en margir hagsmunaðilar hafa lýst yfir mikilvægi þess að aðkoma foreldra að leikskólastarfi væri aukin. Ábyrgð á uppeldi barna hvílir fyrst og fremst á herðum foreldra en öflugt og náíð samstarf þeirra og starfsliðs leikskóla er lykill að vellíðan og þroska þeirra.

Stofnun foreldraráða við leikskóla er ein leið til að styrkja aðkomu foreldra að málefnum leikskóla og gert er ráð fyrir að slíkum vettvangi verði komið á í leikskólum. Stjórn Heimilis og skóla fagnar þessum nýmælum en veltir um leið upp spurningunni hvort ekki sé eðlilegt að ganga skrefinu lengra og stofna skólaráð í leikskólum, líkt og í grunnskólum. Þá er að finna í frumvarpinu ákvæði um að leikskólar leitist við að tryggja foreldrum sem ekki tala íslensku eða nota táknmál þjónustu með túlkun upplýsinga, munnlega og/eða skriflega, sem eru mikilvægt nýmæli og réttindabót.

Þá vilja samtökin vekja sérstaka athygli á 28. grein frumvarpsins um leikskóla, þar sem fjallað er m.a. um möguleika á samrekstri leikskóla og grunnskóla. Til samræmis við ákvæði í frumvarpi til grunnskóla um samrekstur skóla, sem lagt er fram samhliða frumvarpi þessu, er í 3. og 4. mgr. tekin upp þau nýmæli að sveitarfélögum sé heimilt að reka saman grunnskóla, leikskóla og tónlistarskóla, annaðhvort alla þrjá saman eða tvo, t.d. leikskóla og grunnskóla eða grunnskóla og tónlistarskóla. Víða í fámennum sveitarfélögum hefur verið áhugi á slíkum samrekstri og víða hafa verið stigin skref í þessa átt, t.d. með samnýtingu húsnæðis og starfsliðs en óheimilt hefur verið að ráða einn stjórnanda yfir slíkri stofnun. Gerir ákvæðið ráð fyrir að slíkur samrekstur mismunandi skóla geti farið fram innan sveitarfélags, en einnig að sveitarfélög geti átt samvinnu um slíkan rekstur, sbr. 1. og 2. mgr. Þessi breyting getur verið mikil bragarbót fyrir mörg sveitarfélög og stuðlar að auknum sveigjanleika í skólahaldi.

Hér á eftir fara athugasemdir samtakanna við einstaka greinar frumvarpsins.

9. grein - Foreldrar

Í 9. gr. er m.a. fjallað um upplýsingaskyldu leikskóla til foreldris. Samkvæmt skilgreiningu í 1. gr. frumvarpsins er með orðinu foreldri átt við forsjárforeldri í skilningi barnalaga. Heimili og skóli leggur til að í 9. gr. skuli einnig tekið á upplýsingaskyldu til forsjárlausss foreldris og þá með hliðsjón af þeirri meginreglu sem birtist í 52. gr. barnalaga nr. 76/2003. Sú regla kveður á um skýran rétt forsjárlausss foreldris til upplýsinga um barn sitt frá m.a. leikskólum og skólum. Til að foreldri fái ekki þessar upplýsingar þurfa að vera til staðar mjög ríkir almanna- eða einkahagsmunir af því, t.d. ef upplýsingagjöf er skaðleg fyrir barn. Ef skóli synjar foreldri um upplýsingar má kæra synjunina til sýslumanns. Stjórn Heimilis og skóla hefur fengið að því fregnir að víða sé pottur brotinn hvað varðar upplýsingagjöf til forsjárlausss foreldris og telur brýnt að hnykkt sé á þessum rétti í lögnum, þó ekki væri nema með almennri vísan til barnalaga.

10. grein - Foreldrafélag

Í 10. grein segir að leikskólastjóri skuli stuðla að samstarfi milli foreldra og starfsliðs leikskóla með velferð barna að markmiði og að leikskólastjóri skuli aðstoða við stofnun foreldrafélags, sé þess óskað. Stjórn Heimilis og skóla telur brýnt að foreldrafélög verði lögbundin í leikskólum líkt og í grunnskólum og byrja þannig strax að ala foreldra upp í að vera “skólaforeldri” og taka virkan þátt í starfi barns síns í skólanum. Þannig leggja samtökin til að 10. grein frumvarpsins verði samhljóða 9. gr í frumvarpi til grunnskólalaga og hljóði svo:

“Við leikskóla skal starfa foreldrafélag. Leikskólastjóri er ábyrgur fyrir stofnun þess og sér til þess að félagið fái aðstoð eftir þörfum. Hlutverk foreldrafélags er að styðja skólastarfið, stuðla að velferð nemenda og efla tengsl heimila og skóla.

Foreldrafélag hvers leikskóla setur sér starfsreglur, m.a. um kosningu í stjórn félagsins og kosningu fulltrúa í skólaráð.

11. grein - Foreldraráð

Í ljósi umræðu meðal foreldra og starfsmanna skóla og sveitarfélaga eftir að frumvarpið var lagt fram leggur Heimili og skóli til að 11. gr. frumvarpsins um foreldraráð falli út og í stað komi grein um skólaráð til samræmis við 10. gr. frumvarps til grunnskólalaga þar um.

Foreldraráð komu fyrst inn í grunnskólalög árið 1995. Ekki náðist samkomulag um að setja reglugerð fyrir starfseminu á þeim tíma og því útbjuggu Heimili og skóli starfsreglur sem fulltrúar í foreldraráðum gátu notað til viðmiðunar. Þessi einhliða ákvörðun var nauðsynleg en olli nokkrum ágreiningi meðal skólastjórnenda. Sums staðar gekk vel að koma foreldraráðum á en í sumum skólum hafa þau aldrei starfað eins og til stóð. Þá hefur mörgum foreldrum sem hafa starfað í foreldraráði fundist skorta á samráð við aðra hagsmunaaðila innan skólans en einungis skólastjórnendur. Með skólaráðum er stofnað til samstarfs við allt starfslið skólans og einnig nemendur á grunnskólastigi. Samráðsvettvangur þar sem allir hagsmunaaðilar koma að borðinu tryggir betur að starfsemin verði virk og starfið markvissara.

Sömuleiðis er mikilvægt að einfalda aðkomu foreldra að skólastarfi og samræma aðkomuna á milli þeirra tveggja skólastiga sem eru á forsjá sveitarfélaganna. Þetta er einnig nauðsynlegt vegna nýrra ákvæða um samrekstur leik- og grunnskóla. Þegar slíkt fyrirkomulag er viðhæft er eðlilegt að við skóla starfi einungis eitt foreldrafélag og eitt skólaráð.

27. grein – Gjaldtaka

Til að tryggja jafnt aðgengi barna að öllum leikskólum í sveitarfélagi leggja Heimili og skóli áherslu á að leikskólar sem hafa fengið rekstrarleyfi skv. 25. gr., geti ekki ákveðið gjaldtöku fyrir hvert barn sem er hærra en sem nemur meðalraunkostnaði við dvöl hvers leikskólabarns í leikskólum á vegum sveitarfélagsins, að því gefnu að viðkomandi skóli njóti sama framlags frá sveitarfélagi og aðrir skólar í sveitarfélagi. Lagt er til að 2. mgr., 27. greinar falli út.